

Regionale forskjeller i likestilling

Kjønnslikestilling i kommunene

Statistisk sentralbyrå har siden 1999 publisert en indeks for å kunne si noe om likestilling mellom kvinner og menn i norske kommuner. Indeksen måler kun likestilling mellom kvinner og menn, ikke likestilling mellom ulike grupper etter for eksempel etnisitet, funksjonsevne eller seksuell identitet, derfor brukes begrepet kjønnslikestilling.

Likestilling i kommunene kan belyses på ulike måter. En indeks gjør det lettere å sammenligne kommuner med hensyn til flere indikatorer. Hvilke indikatorer som inngår i indeksen, er selvfølgelig avhengig av hva det finnes statistikk om. Men også metoden som brukes for å beregne indeksen, påvirker resultatene. Å konstruere en indeks for å måle kjønnslikestilling innebærer dermed å ta flere valg, både med tanke på innhold i og sammensetning av indikatorene.

Dimensjoner ved likestilling mellom kvinner og menn

Hva som menes med likestilling, er et diskusjonstema. Tidligere ble likestilling hovedsakelig definert som likestilling for kvinner, som for eksempel kvinners deltakelse i arbeidslivet. I dag handler likestilling også om likestilling for menn, og likestilling i hjemmet kan være vel så sentralt som i arbeidslivet. Indeksen for kjønnslikestilling i kommunene tar ikke stilling til hva som er

Ny indeks for kjønnslikestilling i kommunene

Indeksen ble endret i 2009. Sammenlignet med den gamle likestillingsindeksen har den flere indikatorer og utarbeides etter en mer sammensatt metode.

Kommunene får glidende poengskår fra 0 (minst mulig likestilling) til 1 (mest mulig likestilling) for hver av indikatorene, og dette slås til slutt sammen til en samleindeks (et veid gjennomsnitt). Indikatorene er som følger:

1. Institusjonelle og strukturelle rammer for lokal likestilling
 - 1.1. Offentlig tilrettelegging for potensiell likestilling
 - Andel barn 1-5 år i barnehage
 - 1.2. Næringsstruktur og utdanningsmønster
 - Andel sysselsatte i en kjønnsbalansert næring (en-siffernivå)
 - Forholdet mellom kvinner og menn i offentlig sektor
 - Forholdet mellom kvinner og menn i privat sektor
 - Andel elever i videregående skole i et kjønnsbalansert utdanningsprogram
2. Kvinners og menns lokale tilpasninger
 - 2.1. Fordeling av tidsbruk, arbeid/omsorg
 - Forholdet mellom kvinners og menns andel i arbeidsstyrken
 - Forholdet mellom andel kvinner og menn i deltidsarbeid
 - Andel fedre med fedrekvote eller mer (av fødselspermisjon)
 - 2.2. Fordeling av individuelle ressurser/innflytelse
 - Forholdet mellom andel kvinner og andel menn med høyere utdanning
 - Andel kvinnelige ledere
 - 2.3. Fordeling av politisk innflytelse
 - Andel kvinner i kommunestyret
 - 2.4. Fordeling av penger
 - Forholdet mellom kvinners og menns gjennomsnittlige bruttoinntekt

viktigst, men beskriver i hvilken grad det foreligger forskjeller mellom kvinner og menn innad i en kommune, og hvordan disse forskjellene varierer mellom regionene. Indikatorene som inngår i indeksen sier noe om flere dimensjoner som det ikke er helt klare skillelinjer mellom.

Indeksen omfatter både strukturelle rammer og kvinners og menns tilpasninger. Dette omfatter offentlig tilrettelegging som barnehagedekning, næringsstruktur og utdanningsmønster, men også tidsbruk - fordeling på arbeid og omsorg, individuelle ressurser og innflytelse, politisk deltagelse og inntekt.

Mest likestilte på Østlandet

Dersom kommunene deles inn i fire like store grupper etter grad av likestilling, kan vi se noen regionale mønstre.

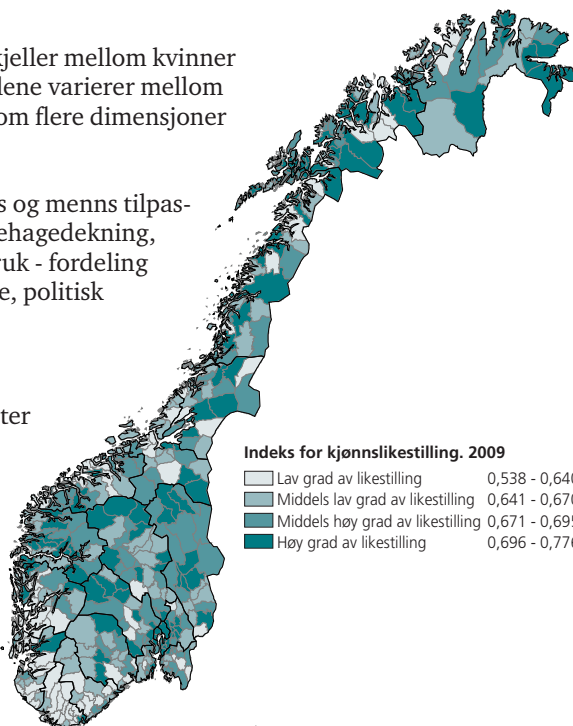
De mest likestilte kvinnene og mennene befinner seg hovedsakelig i kommuner i det sentrale og indre østlandsområdet. I tillegg finner vi mange kommuner med høy grad av likestilling i Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark. Kommunene med minst likestilling finner vi i de to Agder-fylkene, samt Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal.

Dersom vi kun ser på de 108 kommunene som kategoriseres som mest likestilte, er det noen forskjeller mellom nord, vest og øst. Østlandskommunene med mest likestilling har en jevnere balanse mellom kvinner og menn med høyere utdanning. Oslo og mange kommuner i Akershus skiller seg også ut ved at relativt mange sysselsatte jobber i en næring som er kjønnsbalansert. I tillegg er det i privat sektor en jevnere balanse mellom kvinner og menn, mens i kommuner i nord er privat sektor mer mannsdominert. Det samme regionale mønsteret ser man imidlertid ikke i offentlig sektor, der er kjønnsbalansen noe jevnere i nord enn i øst.

Kommunene i Sogn og Fjordane med mest likestilling skiller seg ut ved at en særlig høy andel av fedrene tar ut fedrekvoten eller mer av foreldrepermisjonen. Det er omtrent ingen forskjell mellom kvinners og menns inntekt i Finnmarks-kommunene med mest likestilling.

Høy grad av likestilling i de største kommunene

Alle de største byene er blant kommunene med mest likestilling. Byene skårer jevnt over høyt på de fleste indikatorene selv om det er noe variasjon. For eksempel skiller Oslo seg ut med en lavere andel fedre som tar ut fedrekvoten. Kristiansand og Stavanger skiller seg ut ved å ha en lavere andel kvinner i arbeidsstyrken og større inntektsforskjeller enn kommunesnittet. Også Bergen har noe større inntektsforskjeller enn snittet. Både i Kristiansand, Stavanger, Bergen og Trondheim er det en lavere andel av lederne som er kvinner, enn i de fleste andre kommunene.

Indeks for kjønnslikestilling, 2009

□ Lav grad av likestilling	0,538 - 0,640
□ Middels lav grad av likestilling	0,641 - 0,670
□ Middels høy grad av likestilling	0,671 - 0,695
□ Høy grad av likestilling	0,696 - 0,776

**Indeks for
kjønnslikestilling i
kommunene 2009.
Gruppert etter grad
av likestilling**

Kommuner med høy grad av likestilling

Kommune	Skår
0104 Moss	0,701
0138 Hobøl	0,702
0211 Vestby	0,730
0213 Ski	0,717
0214 Ås	0,762
0215 Frogn	0,707
0216 Nesodden	0,753
0217 Oppegård	0,765
0219 Bærum	0,755
0220 Asker	0,742
0226 Sørum	0,705
0227 Fet	0,724
0228 Rælingen	0,729
0230 Lørenskog	0,748
0231 Skedsmo	0,724
0233 Nittedal	0,712
0234 Gjerdrum	0,706
0235 Ullensaker	0,704
0301 Oslo kommune	0,769
0402 Kongsvinger	0,704
0403 Hamar	0,749
0415 Løten	0,703
0427 Elverum	0,697
0429 Amot	0,736
0436 Tolga	0,726
0437 Tynset	0,715
0438 Alvdal	0,703
0501 Lillehammer	0,744
0511 Dovre	0,703
0512 Lesja	0,717
0513 Skjåk	0,711
0517 Sel	0,713
0521 Øyer	0,705
0533 Lunner	0,704
0541 Etnedal	0,699
0545 Vang	0,715
0604 Kongsberg	0,712
0612 Hole	0,738
0616 Nes (Buskerud)	0,698
0617 Gol	0,700
0619 Ål	0,703
0620 Hol	0,710
0622 Krødsherad	0,704
0626 Lier	0,713
0627 Røyken	0,709
0704 Tønsberg	0,710
0722 Natterøy	0,709
0723 Tjorne	0,723
0826 Tinn	0,713
0829 Kviteseid	0,698
0830 Nissedal	0,712
1001 Kristiansand	0,707
1103 Stavanger	0,704
1134 Suldal	0,698
1201 Bergen	0,730
1233 Ulvik	0,749
1266 Masfjorden	0,706
1411 Gulen	0,716
1418 Balestrand	0,713
1419 Leikanger	0,743
1420 Sogndal	0,711
1421 Aurland	0,755
1429 Fjaler	0,716
1430 Gauldal	0,732
1432 Førde	0,696
1443 Eid	0,698
1445 Gloppen	0,724
1502 Molde	0,717
1525 Stranda	0,724
1526 Stordal	0,706
1601 Trondheim	0,738
1640 Røros	0,726
1644 Holtålen	0,754
1663 Malvik	0,697
1702 Steinkjer	0,718
1719 Levanger	0,707
1729 Inderøy	0,698
1735 Snåsa	0,726
1740 Namsskogan	0,703
1743 Høylandet	0,707
1804 Bodø	0,731
1805 Narvik	0,716
1813 Brønnøy	0,717
1824 Vefsn	0,697
1828 Nesna	0,736
1833 Rana	0,699
1838 Gildeskål	0,720
1849 Hamarøy	0,733
1852 Tjeldsund	0,736
1860 Vestvågøy	0,696
1870 Sortland	0,723
1901 Harstad	0,708
1902 Tromsø	0,756
1911 Kvæfjord	0,705
1913 Skånland	0,698
1922 Bardu	0,714
1923 Salangen	0,721
1924 Målselv	0,717
1926 Dyrøy	0,726
1927 Tranøy	0,733
1942 Nordreisa	0,704
1943 Kvænangen	0,731
2002 Vardø	0,740
2003 Vadsø	0,776
2021 Karasjohka Karasjok	0,720
2023 Gamvik	0,709
2027 Unjárga Nesseby	0,763
2030 Sør-Váranger	0,756

Kommuner med middels høy grad av likestilling

Kommune	Skår
0101 Halden	0,684
0105 Sarpsborg	0,673
0106 Fredrikstad	0,672
0119 Marker	0,680
0123 Spydeberg	0,679
0124 Askim	0,674
0125 Eidsberg	0,675
0136 Rygge	0,687
0229 Enebakk	0,694
0236 Nes (Akershus)	0,695
0238 Nannestad	0,692
0412 Ringsaker	0,674
0417 Stange	0,684
0423 Grue	0,685
0428 Trysil	0,685
0430 Stor-Elvdal	0,673
0432 Rendalen	0,682
0434 Engerdal	0,676
0439 Rollid	0,671
0441 Os (Hedmark)	0,678
0502 Gjøvik	0,690
0515 Vågå	0,695
0532 Jevnaker	0,671
0534 Gran	0,690
0542 Nord-Aurdal	0,681
0543 Vestre Slidre	0,681
0544 Øystre Slidre	0,695
0602 Drammen	0,688
0605 Ringerike	0,673
0624 Øvre Eiker	0,678
0625 Nedre Eiker	0,682
0628 Hurum	0,692
0632 Rollag	0,690
0633 Nore og Uvdal	0,672
0701 Horten	0,678
0702 Holmestrand	0,686
0706 Sandefjord	0,687
0713 Sande (Vestfold)	0,673
0720 Stokke	0,677
0805 Porsgrunn	0,683
0806 Skien	0,678
0807 Notodden	0,678
0828 Seljord	0,693
0901 Risør	0,681
0904 Grimstad	0,689
0906 Arendal	0,688
1102 Sandnes	0,679
1106 Haugesund	0,686
1231 Ullensvang	0,678
1235 Voss	0,692
1243 Os (Hordaland)	0,671
1246 Fjell	0,675
1252 Modalen	0,678
1412 Solund	0,674
1422 Lærdal	0,687
1426 Luster	0,697
1428 Askvoll	0,678
1431 Jølster	0,690
1433 Naustdal	0,685
1444 Hornindal	0,693
1449 Stryn	0,689
1504 Alesund	0,692
1505 Kristiansund	0,692
1516 Ulstein	0,680
1519 Volda	0,675
1520 Ørsta	0,681
1523 Ørskog	0,681
1524 Norddal	0,688
1528 Sykkylven	0,684
1561 Tingvoll	0,695
1566 Surnadal	0,677
1567 Rindal	0,675
1571 Halså	0,684
1612 Hemne	0,674
1621 Ørland	0,692
1634 Oppdal	0,687
1635 Rennebu	0,671
1664 Selbu	0,677
1703 Namsos	0,688
1714 Stjørdal	0,679
1718 Leksvik	0,671
1723 Mosvik	0,676
1738 Lierne	0,686
1742 Grong	0,693
1748 Fosnes	0,690
1811 Bindal	0,677
1812 Sømma	0,676
1820 Alstahaug	0,692
1826 Hattfjelldal	0,687
1827 Dønna	0,680
1835 Træna	0,678
1840 Saltdal	0,676
1851 Lødingen	0,683
1853 Evensen	0,673
1866 Hadsel	0,678
1871 Andøy	0,691
1874 Moskenes	0,679
1915 Bjarkøy	0,688
1920 Lavangen	0,690
1925 sørreisa	0,686
1929 Berg	0,683
1931 Lenvik	0,684
2004 Hammerfest	0,682
2012 Alta	0,686
2014 Loppa	0,674
2019 Nordkapp	0,683
2020 Porsanger Porsángu Porsanki	0,680
2022 Lebesby	0,680
2028 Båtsfjord	0,672

Kommuner med middels lav grad av likestilling

Kommune	Skår
0111 Hvaler	0,642
0121 Rømskog	0,654
0122 Trøgstad	0,643
0135 Råde	0,663
0137 Våler (Østfold)	0,647
0221 Aurskog-Høland	0,670
0237 Eidsvoll	0,660
0418 Nord-Odal	0,641
0419 Sør-Odal	0,666
0425 Asnes	0,659
0426 Våler (Hedmark)	0,669
0514 Lom	0,659
0516 Nord-Fron	0,669
0519 Sør-Fron	0,665
0520 Ringebu	0,660
0522 Gausdal	0,670
0528 Østre Toten	0,660
0529 Vestre Toten	0,664
0536 Søndre Land	0,642
0538 Nordre Land	0,656
0615 Flå	0,646
0618 Hemsedal	0,670
0623 Modum	0,665
0709 Larvik	0,659
0711 Svelvik	0,665
0714 Hof	0,652
0718 Re (f.o.m. 2002)	0,643
0728 Lardal	0,660
0815 Kragerø	0,669
0819 Nome	0,641
0821 Bø (Telemark)	0,663
0822 Sauherad	0,649
0827 Hjarstad	0,662
0831 Fyresdal	0,650
0833 Tokke	0,654
0834 Vinje	0,669
0914 Tvedestrand	0,668
0926 Lillesand	0,670
0929 Amli	0,656
0937 Evje og Hornes	0,641
0940 Valle	0,663
0941 Bykle	0,666
1002 Mandal	0,659
1004 Flekkefjord	0,643
1112 Lund	0,651
1120 Klepp	0,652
1121 Time	0,666
1122 Gjesdal	0,644
1124 Soia	0,665
1135 Sauda	0,667
1141 Finnøy	0,645
1151 Utsira	0,647
1216 Sveio	0,656
1227 Jondal	0,647
1232 Eidfjord	0,649
1234 Granvin	0,646
1238 Kvam	0,650
1245 Sund	0,653
1247 Askøy	0,665
1256 Meland	0,650
1260 Radøy	0,659
1263 Lindås	0,653
1401 Flora	0,661
1416 Høyanger	0,660
1417 Vik	0,641
1424 Ardal	0,652
1438 Bremanger	0,655
1439 Vågsøy	0,662
1532 Giske	0,663
1539 Rauma	0,654
1563 Sunndal	0,654
1573 Smøla	0,661
1576 Aure	0,646
1617 Hitra	0,641
1620 Frøya	0,648
1624 Rissa	0,658
1627 Bjugn	0,656
1632 Roan	0,652
1633 Osen	0,645
1636 Meldal	0,667
1653 Melhus	0,651
1657 Skaun	0,663
1662 Klæbu	0,655
1665 Tydal	0,651
1711 Meråker	0,649
1725 Namdalseid	0,650
1744 Overhalla	0,664
1750 Vikna	0,661
1751 Nærøy	0,646
1815 Vega	0,662
1818 Herøy (Nordland)	0,644
1822 Leirfjord	0,664
1825 Grane	0,651
1832 Hemnes	0,654
1834 Lurøy	0,642
1837 Meløy	0,641
1841 Fauske	0,663
1850 Tysfjord	0,657
1851 Værøy	0,657
1865 Vågan	0,670
1917 Ibestad	0,647
1936 Karlsøy	0,645
1938 Lyngen	0,664
2011 Guovdageaidnu Kautokeino	0,670
2015 Hasvik	0,662
2024 Berlevåg	0,660
2025 Deatnu Tana	0,663

Kommuner med lav grad av likestilling

Kommune	Skår
0118 Aremark	0,622
0127 Skiptvet	0,615
0128 Rakkestad	0,633
0239 Hurdal	0,608
0420 Eidskog	0,629
0540 Sør-Aurdal	0,640
0621 Sigdal	0,637
0631 Flæsberg	0,613
0719 Andebu	0,619
0811 Siljan	0,636
0814 Båmbble	0,634
0817 Drangedal	0,552
0911 Gjerstad	0,598
0912 Vegårshei	0,635
0919 Froland	0,612
0928 Birkenes	0,614
0935 Iveland	0,569
0938 Bygland	0,620
1003 Farsund	0,632
1014 Vennesla	0,596
1017 Songdalen	0,588
1018 Søgne	0,639
1021 Mamardal	0,584
1026 Aseral	0,625
1027 Audnedal	0,608
1029 Lindesnes	0,598
1032 Lyyndal	0,643
1034 Hægebostad	0,538
1037 Kvinesdal	0,613
1046 Sirdal	0,595
1101 Eigersund	0,626
1111 Sokndal	0,590
1114 Bjerkreim	0,614
1119 Hå	0,619
1127 Randaberg	0,631
1129 Forsand	0,627
1130 Strand	0,604
1133 Hjelmeland	0,628
1142 Rennesøy	0,601
1144 Kviteseid	0,598
1145 Bokn	0,614
1146 Tysvær	0,610
1149 Karmøy	0,603
1160 Vindafjord	0,611
1211 Etne	0,601
1219 Bømlo	0,592
1221 Stord	0,630
1222 Fjllar	0,597
1223 Tysnes	0,616
1224 Kvinnherad	0,615
1228 Odda	0,630
1241 Fusa	0,622
1242 Samnanger	0,639
1244 Austevoll	0,608
1251 Vaksdal	0,632
1253 Osterøy	0,597
1259 Øygarden	0,598
1264 Austrheim	0,613
1265 Fedje	0,621
1413 Hyllestad	0,635
1441 Selje	0,611
1511 Vanylven	0,610
1514 Sande (Møre og Romsdal)	0,597
1515 Herøy (Møre og Romsdal)	0,615
1517 Hareid	0,635
1529 Skodje	0,613
1531 Sula	0,597
1534 Haram	0,611
1535 Vestnes	0,615
1543 Nesset	0,597
1545 Midsund	0,614
1546 Sandøy	0,578
1547 Aukra	0,640
1548 Fræna	0,602
1551 Eide	0,591
1554 Averøy	0,584
1557 Gjemnes	0,629
1613 Hillfjord	0,613
1622 Agdenes	0,604
1630 Åfjord	0,634
1638 Orkdal	0,635
1648 Midtre Gauldal	0,630
1717 Frosta	0,640
1721 Verdal	0,638
1724 Verran	0,607
1739 Røyrvik	0,629
1749 Flatanger	0,603
1755 Leka	0,627
1816 Vevelstad	0,621
1836 Rødøy	0,638
1839 Beiarn	0,618
1845 Sørfold	0,616
1848 Steigen	0,621
1854 Ballangen	0,634
1856 Røst	0,638
1859 Flakstad	0,630
1867 Bø (Nordland)	0,619
1868 Øksnes	0,601
1919 Gratangen	0,637
1928 Torsken	0,627
1933 Balsfjord	0,616
1939 Storfjord	0,638
1940 Gáivuotna Kálfjord	0,634
1941 Skjervøy	0,622
2017 Kvalsund	0,619
2018 Måsøy	0,623

Mer informasjon:

<http://www.ssb.no/likekom/>